

‘WEIDEGANG HEEFT
POSITIEF EFFECT OP BEEN-
EN KLAUWGEZONDHEID BIJ
MELKKOEIEN.’

BUITEN ZIJN GOED VOOR KOE, KIP & VARKEN

Hoe draagt biologische landbouw bij aan een betere wereld en wat zijn daarbij de uitgangspunten? In een serie van dertien factsheets gaan we dieper op deze vragen in. Onderbouwd door wetenschappelijke literatuur geven we aan waarin de meerwaarde kan liggen van biologische landbouw voor burgers, boeren en beleidsmakers. Dierenwelzijn is dit keer het thema.

TEKST LEEN JANMAAT, FEITZE VAN DER HOEK
& ANNE VAN WIJK | FOTO ANNE VAN WIJK

De Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) definieert dierenwelzijn als volgt: “Dierenwelzijn is de kwaliteit van leven zoals deze door het dier zelf wordt ervaren. Een dier ervaart een positieve staat van welzijn indien het de vrijheid heeft om normale, soorteigen gedragspatronen uit te voeren en het in staat is om adequaat te reageren op de uitdagingen die de heersende omstandigheden bieden” (RDA 2018). Deze beschrijving omvat drie invalshoeken van dierenwelzijn:

- Goed biologisch functioneren: een is dier gezond, heeft een goede productie en kan zowel fysiologisch als gedragsmatig adequaat reageren op zijn omgeving.
- Goed voelen: het ervaren van plezier en de afwezigheid van lijden en pijn.
- Natuurlijk leven: de mogelijkheid om natuurlijk gedrag te vertonen en zo natuurlijk mogelijk te leven

(Verhoog et al 2004, Vaarst & Alrøe 2012, Vetouli et al 2012).

‘Varkens die het hele jaar
buiten zijn, hebben minder
luchtwegproblemen,
minder diarree en zijn minder
vaak kreupel.’

In dit artikel richten we ons op de melkveehouderij met zijstappen naar de biologische varkens- en pluimveehouderij. Uiteraard is het gehele thema dierenwelzijn meer omvattend dan deze voorbeelden.

Voor melkvee vormt weidegang een belangrijke norm. Biologische melkveebedrijven gaan veelal verder dan de Beter-Leven-drie-sterren-180-dagen-norm. Uit een Duits onderzoek over de impact van weidegang op de gezondheid van koeien blijkt dat het toepassen van weidegang in potentie het welzijn van melkkoeien verbetert. In dit onderzoek op 32 bedrijven (zowel biologisch als gangbaar) is gebruik gemaakt van het ‘Welfare Quality’ protocol om het welzijn van de koeien te meten in zowel de winter- als de zomerperiode. Volgens deze norm verbetert het welzijn van de koeien naar mate ze meer beschikking hebben over weidegang. Daarnaast heeft weidegang een positief effect op been- en klauwgezondheid bij melkkoeien. Dat ook kreupelheid minder voorkomt, bevestigt een internationaal onderzoek onder 8.109 koeien op 201 biologische bedrijven. Naast weidegang zijn ras en kudde-omvang van invloed op kreupelheid.

Wanneer kippen worden aangemoedigd

naar buiten te gaan, levert dit een positieve bijdrage op het dierenwelzijn, zo blijkt uit een Deens onderzoek. Daarnaast werd de kwaliteit van het vlees positief beïnvloed.

Het onderzoek ‘Effects of three husbandry systems on health, welfare and productivity of organic pigs’ in 2019 richtte zich op het dierenwelzijn van biologische varkens. Hierin zijn in totaal 74 biologische varkenshouders in acht Europese landen onderzocht op het gebied van gezondheid, welzijn en productiviteit. De drie meest voorkomende biologische manieren om varkens te houden zijn: 1-geheel binnen met een klein uitloopgedeelte, 2-het hele jaar door buiten en 3-combinaties van deze twee. De huidige EU-regels vereisen wel een uitloop, maar geen verplichte weidegang. Binnen de verschillende systemen wordt de gezondheid en het welzijn van de varkens gegarandeerd, maar er zijn wel verschillen. Wanneer de varkens het gehele jaar door buiten zijn, hebben ze minder last van luchtwegproblemen. Daarnaast hebben de dieren minder diarree omdat ze buiten minder blootstaan aan ontlasting. Ook de kreupelheid onder de varkens neemt af wanneer ze meer kunnen beschikken over uitloop en weidegang. ■